

11. U sferi turizmu cherez koronavirus mozhut znyknyty maizhe 75 milioniv robochykh mist. URL: <https://glavcom.ua/economics/finances/u-sferi-turizmu-cherez-koronavirus-mozhut-zniknuti-mayzhe-75-mln-robochih-misc-669858.html>
12. Kharper D., Kondratenko M. Korydor dlia turystiv: yak Chekhia i Khorvatiia khochut uriatuvaty litnij sezon. URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80-%D0%B4%D0%BB%D1%8F>
13. Horvatija otkryla turisticeskij sezon. URL: <https://korrespondent.net/world/4232569-khorvatija-otkryla-turysticheskyi-sezon>
14. Cheshskie pivnye budut ugoshhat' besplatnym pivom. URL: <https://profibeer.ru/market/cheshskie-pivnye-budut-ugoshhat-besplatnym-pivom/>
15. Yaki krainy hotuiutsia pershymu pryiniaty inozemnykh turistiv na tli pandemii. URL: https://dt.ua/WORLD/yaki-krayini-gotyutsya-pershimi-priynyati-inozemnih-turistiv-na-tli-pandemiyi-347095_.html

УДК 327(477+438)

Лищук Марія,

студентка 5 курсу факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
marylyschuk12@gmail.com;
<https://orcid.org/0000-0002-8972-9513>

Вітт Іванна,

студентка 4 курсу факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Ivanna.Vitt2016@eenu.edu.ua

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

У статті досліджено стан українсько-польських відносин на сучасному етапі. Висвітлено актуальні проблеми, питання політики пам'яті та перспективи подальшої співпраці для зміцнення двостороннього партнерства. З'ясовано, як сучасні події у світі впливають на розвиток відносин між Україною й Польщею. Проаналізовано доробок українських та польських авторів із проблеми сучасних українсько-польських відносин.

У сучасному світі зростає зацікавленість до дослідження історичної пам'яті і її впливу не лише на міжнародні відносини загалом, але й на міжнаціональні стосунки держав зокрема, яскравим прикладом чого можуть слугувати українсько-польські відносини, що мають довге, повне суперечностей, але водночас цікаве спільне історичне минуле. Саме це зумовлює актуальність обраної теми.

Аналізуючи відносини між двома будь-якими країнами, передусім потрібно звертатися до історії. Українсько-польські відносини в цьому плані не є винятком. Також відносини між Україною й Польщею чітко відображають геополітичні складнощі, соціальний взаємозв'язок та історично-культурний контекст останнього століття в історії Східної Європи. Тому перш ніж почати говорити про їхній сучасний стан, спершу треба змістити фокус уваги на витоки цих відносин і пригадати вагомі історичні події в історії двох держав.

Історично так склалося, що українсько-польські відносини посідають важливе місце в житті обох країн. Передусім, на це впливає географічна близькість розміщення й спільна історія України та Польщі. Тому питання двосторонньої співпраці завжди стоїть на порядку денному. Відомо, що ще з часів незалежності України Польща ніколи не стояла осторонь її суспільно-політичного життя, саме вона була першою державою, яка визнала незалежність України в 1991 р. Польщею зроблено багато кроків для покращення добросусідських відносин, та й загалом співпраця між Україною та Польщею розвивається досить плідно вже понад останні чверть століття. Проте сучасні виклики глобального й локального характеру суттєво впливають на їхній стан і перспективи.

Ключові слова: Україна, Польща, історія, міжнародні відносини, зовнішня політика; дипломатія.

1. ВСТУП

Міжнародна ситуація в сучасному світі, на жаль далека від стабільності: часті порушення Російською Федерацією міжнародного права, її збройна агресія проти України, незаконна анексія Криму, теракти на території ЄС, імпічмент американському президенту та низка регіональних збройних конфліктів – усе це негативно впливає на загальну картину сучасних міжнародних відносин. Проблематика класичної геополітики, балансу сил, боротьби за території та сфери впливу знову стала актуальною. Тому в цьому контексті для України надзвичайно важливо триматись обраного вектора, а також підтримувати добросусідські стосунки з найближчими її сусідами, а саме з Польщею – нашим вірним другом. Адже вона не лише наш сусід, але й ключовий стратегічний партнер, «провідник» у Європейський Союз і НАТО.

Розвитку українсько-польських відносин завжди перешкоджали застарілі образи, певні стереотипи, сформовані ще в першій половині ХХ ст. В історії двох сусідніх країн, Польщі та України, було чимало негативних моментів, але чомусь саме сучасна інтерпретація минулого стає справжнім яблуком розбрату. Останнім часом минуле легко перетворюється на інструмент маніпуляцій із боку політиків. Нерідко складається враження, що Польща та Україна ніби конкурують у віктимності – хто з двох країн історично більше постраждав від сусіда. Та, окрім політичних заяв, доволі невтішними є й результати опитування громадської думки, зокрема в Польщі. Водночас близько третини поляків негативно сприймають українців, інша третина ставиться байдуже та лише остання третина ставиться до українців позитивно. Натомість серед українців негативного ставлення до поляків значно менше.

Мета публікації – визначити значимість і роль українсько-польських відносин на сучасному етапі, охарактеризувати проблемні питання у відносинах, знайти шляхи розширення простору згоди й пошуку порозуміння між державами та народами.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

З одного боку, бурхлива й складна історія обох націй у ХХ ст. є частиною колективної пам'яті обох країн. З іншого боку, це ж спільне минуле може стати причиною дискусій і суперечок. Рухомі міркуваннями безпеки й обоюстороннім прагненням до більш тісного партнерства – чи навіть альянсу – ці відносини не уникли низки конфліктів і непорозумінь, тому інколи відчувається деяка напруга у відносинах України та Польщі. Українці пригадують полякам століття їх домінування, а поляків відверто дратує уславлення Української повстанської армії й Степана Бандери. Українці дорікають, що Польща перестала бути адвокатом України в ЄС, а польський парламент визнає злочини на Волині «геноцидом».

Незважаючи на те, що керівництво обох держав тривалий час докладало чимало зусиль для нормалізації ситуації, зроблено кроки й у зворотному напрямку. Після того, як партія «Право та справедливість» перемогла на парламентських виборах 2015 р. в Польщі, Варшава розпочала більш наполегливу історичну політику щодо України. Нова позиція Варшави також була реакцією на повне переосмислення політики пам'яті України після Революції гідності, результатом частково російської агресії й частково – прискореного процесу розбудови нової державної ідентичності України. Проблему ускладнило прийняття Україною законів про декомунізацію у квітні 2015 р., які запровадили можливість покарання тих, хто заперечує героїчний характер українських борців за незалежність, уключаючи УПА. Верховна Рада схвалила це положення, хоча очікувала негативної реакції з боку Варшави. Крім того, українські депутати проголосували за закони того самого дня, коли президент Верховної Ради Польщі Броніслав Коморовський виголосив промову у Верховній Раді, у якій чітко сигналізував, що Польща зацікавлена в хороших відносинах з Україною. Прийняття закону того ж дня Варшава сприйняла як навмисне приниження.

У 2016 р. польський парламент прийняв одностайну резолюцію визнати дії «українських націоналістів» у східних воєводствах II Речі Посполитої (РП) геноцидом польського населення, хоча ця постанова є фактично й політично помилковою. Адже суть геноциду – це спрямовані державою дії задля дезінтеграції політичних і соціальних інститутів, тобто знищення, 1) еліти народу, 2) підризу культури народу – мови, релігії, національних почуттів, 3) знищення економічних підстав існування народу, 4) масові вбивства представників цього народу. Дії УПА, крім масових убивств поляків, не

підпадають під визначення геноциду. Дії окремої військово-політичної організації (УПА) не можна прирівнювати до цілеспрямованої державної політики винищення цілих народів, яку здійснювали, наприклад, уряди Туреччини щодо вірменів, нацистського Рейху стосовно євреїв чи Радянського Союзу щодо українців.

Проте, залишаючись заручниками суспільних очікувань, правляча коаліція в Польщі зробила крок, який не сприяє порозумінню між Польщею й Україною. Навпаки, цей вчинок дає змогу Росії ще більше грати на суперечностях, що існують між цими народами. Головна її мета – дестабілізувати Європу, провокуючи конфлікти між країнами-членами ЄС і всередині держав. Вони створюють проблеми між сферами, різними колами й частинами суспільства. А оскільки ми живемо в епоху Інтернету та популізму, то зробити це не так уже й складно.

Заяви, що підживлюють меморіальні суперечки, є також політично мотивованими. Вони вирішують питання внутрішньої політики за рахунок зовнішньої. Творення образу ворога із сучасної України покликано консолідувати польську націю навколо сучасних політичних лідерів країни. Політики хочуть підвищити рейтинги та популярність, вони прагнуть захищати найемоційнішу частину колективної пам'яті. Саме тому й підштовхують людей до особливої інтерпретації історичних подій. Звичайно, українсько-польські відносини не обмежуються сферою історії, але саме історична тематика переважає в ЗМІ та накладає деякий негативний відбиток на образ сусіда.

Отже, нині роз'єднує Україну й Польщу навіть не стільки історія, скільки історична пам'ять. Водночас, якщо минуле роз'єднує, спільне бачення теперішнього та майбутнього може об'єднати.

Важливим вектором сучасного розвитку України є її активна політика у двосторонніх відносинах із провідними європейськими країнами. Ця політика відкриває шлях до визнання її європейської ідентичності та формує широкі можливості щодо міжнародного співробітництва. Одним із партнерів і найближчих союзників у двосторонніх відносинах для України була й залишається Польща, оскільки тут живуть, працюють і навчаються без особливих проблем сотні тисяч українців. До того ж зміцнення стратегічного партнерства з Польщею сприяє реалізації європейського вибору України. Сучасні українсько-польські відносини характеризує наявність спільних стратегічних завдань, інтересів і цілей. Тут ідеться про послідовну підтримку польськими партнерами європейської інтеграції України, сповідування «політики відкритих дверей» щодо вступу України в НАТО, надання підтримки в протистоянні російській агресії, розвиток регіональної співпраці у сфері енергетичної безпеки України. Також важливо буде вказати договірно-правову базу. Логічно, що українсько-польське стратегічне партнерство має певні особливості. По-перше, хвилеподібність, коли періоди розвитку чергуються з «охолодженням» співпраці між державами. За влучним висловлюванням Посла України в Польщі А. Дешиці, нинішній етап українсько-польських відносин можна охарактеризувати так: «один крок вперед, два кроки назад». По-друге, упродовж усього періоду та попри всі обставини, політичне керівництво України й Польщі однаково розуміє зміст відносин стратегічного партнерства, його важливість для розвитку обох країн та висловлює взаємну зацікавленість у розвитку двосторонньої співпраці й позитивній взаємодії на міжнародній арені.

За даними Міністерства оборони України, Польща займала четверте місце серед постачальників іноземної військової допомоги Україні у 2014–2017 рр. Протягом останніх двох років співпраця у військовій та оборонній сферах упевнено зростає. Зараз кілька десятків польських військових інструкторів готують українських солдатів, включаючи підрозділи спецназу. У 2016 р. спільна литовсько-польсько-українська бригада (LITPOLUKRBRIG; силами 4500 військовослужбовців) досягла оперативної готовності. Армійські частини обох країн регулярно проводять спільні маневри.

Історичні суперечки викликають емоційні реакції з обох сторін, але водночас затемнюють ширший контекст польсько-українських відносин. Хоча в польській історичній політиці відбулися чіткі зміни, стратегічне ставлення Варшави до України демонструє суттєву наступність. Цілі зовнішньої політики Польщі залишаються незмінними: підтримувати Україну на міжнародному етапі, сприяти її демократизації та реформам, підтримувати її європейську інтеграцію. Загалом, Україна була й залишається ключовим питанням у східній політиці Польщі. Ось кілька основних доказів, які підтверджують цю думку.

Польща була та залишається однією з країн, які наполегливо підтримують європейські прагнення України та пояснюють її значення на міжнародній арені. Роль Польщі важлива ще й у тому, щоби

виступати за санкції проти Росії та протистояти Північному потоку-2, що серйозно послабило б українські інтереси. У лютому інтерв'ю німецькій газеті «Die Welt» польський прем'єр-міністр Матеуш Моравецький назвав запланований газопровід «шкідливим та непотрібним», указавши, що це серйозно підірве українську безпеку. Польща й Україна зараз працюють над збільшенням потужностей транскордонного газопроводу, який надав би додаткові можливості для доставки газу в Україну. А в грудні 2015 р. Національний банк Польщі погодився укласти угоду про своп валюти на мільярд євро, спрямовану на стабілізацію фінансової системи України. Нарешті, економічні відносини швидко зростають і нині Польща є одним із найбільших за величиною експортерів українського ринку.

Колишній міністр закордонних справ Польщі Вітольд Вашиковський опублікував статтю в «Rzeczpospolita» із заголовком «Варшава хоче союзу з Києвом», де про історію йшлося всього у двох реченнях. Вашиковський заявив, що «партнерство з Україною залишається ключовим завданням зовнішньої політики Польщі» і «Польща керується твердою вірою, що європейська, політично та економічно стабільна Україна є необхідною для безпеки нашого континенту». Він також підкреслив, що «Варшава розглядає Київ як свого партнера й хоче поділитися з ним успіхами, вигодами, але й відповідальністю. Справжній союз може бути побудований лише на такому рівноправному партнерстві». Основною метою було чітко виокремити, що для Польщі стратегічний вимір відносин з Україною все ще діє.

Соціальний вимір двосторонніх відносин також сильний. Відповідно до опитування громадської думки в Кантарі за 2017 р., 87 % поляків розглядають Україну як європейську країну (а це найвищий рівень у ЄС). Із цим твердженням погодилися лише 54 % німців, 48 % французів та 43 % респондентів голландського опитування. Крім того, Польща стоїть на першому місці серед іноземних країн, які найбільше імпонують українцям.

Не менш важливою є величезна договірно-правова база між Україною й Республікою Польщі, яка нараховує 129 чинних міжнародних договорів і регулює більшість напрямів українсько-польської співпраці, а також забезпечує належний розвиток двостороннього співробітництва на рівні стратегічного партнерства. Базовим документом українсько-польського співробітництва є Договір між Україною та Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини й співробітництво, укладений ще 18 травня 1992 р. Серед ключових двосторонніх документів можна виокремити такі:

- Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти 20.05.1997 р.;
- Угода між КМУ та Урядом Республіки Польща про економічне співробітництво 04.03.2005 р.;
- Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху 28.03.2008 р.;
- Угода між Україною та Республікою Польща про соціальне забезпечення 18.05.2012 р.

Важливою складовою частиною українсько-польської договірно-правової бази є двосторонні домовленості між суб'єктами адміністративно-територіального устрою України та Республіки Польща, яких загалом нараховується понад 470. Та, окрім договірно-правової бази, Польща, як відомо, є одним із найбільших торговельних партнерів України. Зі свого боку, Україна також займає чотирнадцяте місце серед найбільших торговельних партнерів Польщі. Потенціал розвитку двосторонньої торгівлі залишається величезним і може стати основою поглиблення взаємозалежності. Угода про асоціацію, укладена між Україною та ЄС, надає додаткових імпульсів та простору для двосторонньої торгівлі. Щодо дипломатичної сторони співпраці потрібно зауважити, що Україна – країна з найбільшою кількістю польських консульств, що свідчить про хороші добросусідські відносини.

Проте на сучасні умови на міжнародній арені вимагають від України більш рішучих дій та ще більше налагодження контактів із сусідами. Саме тому перезапуск партнерства з Варшавою сьогодні мав би й чи не найбільш видимий ефект. Адже, на думку багатьох експертів саме польський напрям міг би стати тією історією успіху, на яку всі так довго чекають. Для цього потрібно виокремити польський напрям у принаймні три пріоритети зовнішньої політики України. Так, на перший погляд, Польща може мати трохи менш амбітний вигляд на тлі таких масштабних напрямів, як урегулювання конфлікту в Донбасі чи менеджмент відносин зі США в умовах запущеного через Україну процесу імпичменту. Однак тут треба пам'ятати найголовніше, що ні для США, ні для Німеччини чи для будь-якої іншої держави ЄС, Україна ніколи не була й навряд чи буде таким пріоритетом, як для Польщі. Крім того, на відміну від урегулювання на Донбасі та американського напрямку, де потрібен час,

перезавантаження з Польщею, можна було б зробити в короткостроковій перспективі. Крім того, саме Польща останніми роками стала для близько півтора мільйона українців тією Європою, якої українці не дочекалися тут, в Україні. Натомість поїхали до Польщі й забезпечили 11 % зростання польської економіки.

Очевидно, що давно настав час зрушити з місця питання, пов'язані з кордоном (довжина якого становить 542,39 км). З акцентом нової української влади на наведення ладу на кордоні й митниці, зокрема, було б логічно спробувати нарешті перетворити українсько-польський кордон у зразковий кордон Євросоюзу. Тут і питання під'їздів до пунктів пропуску з українського боку. І перетворення всіх пунктів перетину, а не лише чотирьох, на спільні. Справді спільні, а не послідовні чи номінально спільні, як де-факто відбувається сьогодні. Це і відкриття нового пункту пропуску. Тим більше що угоду про створення такого нового пункту автомобільного сполучення «Нижанковичі–Мальховичі» укладено ще у 2012 р. Через деякі складнощі, які виникали у відносинах між Польщею та Україною, тісніша взаємодія з Польщею як членом ЄС і НАТО теж трохи відійшла на задній план. Звісно, були й інші відомі чинники – напружений діалог самої Польщі з Брюсселем і деякими державами-членами. Проте вже зараз польські партнери надсилають сигнали, що знову готові певним чином сприяти Україні в межах своїх можливостей у Євросоюзі та Північноатлантичному альянсі. Зокрема, Польща могла б спробувати допомогти Україні забезпечити позитивний результат у питанні приєднання України до програми НАТО Enhanced opportunities partners (EOP) і це вже був би великий прогрес для України.

Ще одне питання, у якому польські партнери могли б посприяти стосовно НАТО, – це фасилітація нашого діалогу в контексті відносин з Угорщиною, яка створила серйозні перепони динаміці нашого діалогу з альянсом. Ну і, звісно, було б дуже добре, якби Польща активніше допомагала Україні долучатися до регіональних ініціатив, насамперед ініціативи «Тримор'я». Участь України в регіональних проєктах нарівні з країнами-членами ЄС і НАТО дасть нам змогу глибше інтегруватись у спільний європейський простір – політично й секторально. Дуже важливо супроводжувати цей процес повідомленнями хороших новин в обох країнах: аби не було так, що про негативні тенденції й моменти ескалації політикиЗМІ поспішають інформувати українську та польську спільноти в деталях, а про позитивні кроки, спрямовані на порозуміння – замовчують.

Стабільний розвиток відносин з Україною вимагає виконання ще одного завдання: як переконати поляків у правильності курсу Варшави, що послідовно намагається змусити путінську команду платити більш високу ціну за порушення міжнародного права. Передусім, потрібно зайняти солідарну позицію та виробити певний кодекс поведінки у сфері, пов'язаній зі східною політикою. Щонайменше треба перестати навішувати ярлик українофобів, націоналістів чи агентів Кремля на тих, хто підкреслює, як зараз важливий історичний діалог, але дотримується іншого погляду на історію Польщі, Росії й сучасної України, аніж той, який представляють у своїх працях українські історики або польські українофіли. Такий консенсус видається цілком досяжним. Конкретні рішення можна ще обговорити, але вже зараз видно, що методи ведення діалогу й дипломатичний інструментарій потрібно адаптувати до змін, що відбулися. Адже інколи в польсько-українському діалозі ми спостерігаємо переважання форми над змістом: ми більше говоримо, ніж займаємося творчою працею. За майже 30 років Польща не встигла створити в Києві Польський історичний інститут, про який говорив ще Єжи Гедройць (для порівняння: у Німеччині дев'ять таких інститутів). Також не з'явився Центр польсько-українського діалогу й згоди, який би міг ініціювати кроки, що сприяють налагодженню діалогу з Україною на зразок аналогічного польсько-російського Центру. У нас немає навіть порталу, який би забезпечував українців якісною інформацією на тему польських політичних й ідеологічних дискусій, історії або економічних питань і таким чином допомагав би найкраще зрозуміти своїх сусідів.

Ян Пекло, колишній Посол Польщі в Україні, переконаний, що площин для розвитку українсько-польських відносин є багато. Зокрема, дипломат згадує досвід польської децентралізації: «Існують взаємні контакти на всіх рівнях самоврядування. Багато років триває обмін досвідом – українські чиновники приїжджають до Польщі, учаться в нас і відтак використовують досвід в Україні». Попри все інше, є господарські проєкти, які Польща та Україна реалізують разом. В Україні є польський бізнес, так само як і в Польщі – український, здійснюють багато культурних проєктів і програм молодіжного обміну, зокрема на основі Договору між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про Українсько-Польську раду обміну молоддю, підписаний 29.12.2015. Мета

договору – підтримка співробітництва української та польської молоді й розбудова дружніх відносин між народами України й Республіки Польща. Рада реалізовує проекти, які готуються і здійснюються організаціями, що займаються обмінами молоді; організовує заходи, зустрічі та інші ініціативи за участі української та польської молоді; інформаційні проекти, мета яких – заохочення до співпраці у сфері міжкультурного діалогу, пропагування толерантності, кращого розуміння й взаємного пізнання; публікації, спрямовані на зближення народів України та Республіки Польща.

Для кращого порозуміння між країнами необхідний постійний діалог українських і польських науковців, громадських активістів. Тому в перспективі намагатимемося залучити до обговорення актуальних проблем експертів із Польщі. Це дасть змогу створити міцну платформу порозуміння, що і є основною місією громадської організації «Платформа успішного партнерства».

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отож, зміна влади – це ще один виток в українсько-польських відносинах, що дає обом державам новий шанс для побудови довірливих та взаємовигідних відносин. Оскільки обидві країни поділяють спільне бачення питань східноєвропейської безпеки, користуються взаємною підтримкою в низці питань і розглядають один одного як стратегічних партнерів, можна з впевненістю говорити про те, що позитивні зрушення у відносинах відбуватимуться. Питання, які підривали діалог двох країн упродовж останніх років – це питання, які вирішуються досить легко, якщо обидві держави тверезо усвідомлюють важливість партнерства. Адже в українсько-польських відносинах ідеться насправді не про примирення, а про порозуміння.

Нині Польща та Україна важливі в стратегічній перспективі одне для одного, проте зараз існує потреба солідарної й ефективної політики протидії загрозам, пов'язаним із гібридною війною, що її провадить Росія. Потрібна активна політика щодо суспільств задля запобігання ескалації націоналістичних конфліктів. Обом державам потрібно активізувати роботу зі створення спільних українсько-польських дискусійних майданчиків для обміну інформацією, а головне – виробити узгоджену позицію із суперечливих питань. Також потрібно розвивати мережу центрів інформування для посилення розуміння того, що багато рішень, які ухвалюють в Україні, жодним чином не є антипольськими та аналогічно в Польщі – антиукраїнськими, а спрямовані на відновлення історичної пам'яті та є важливою складовою частиною національної ідеї кожного народу.

Для подальшого розвитку відносини між Україною та Республікою Польща важливе значення має подальше розширення та вдосконалення наявної договірно-правової бази. На сьогодні ведеться активна робота щодо підготовки двосторонніх документів у сфері торговельно-економічного й енергетичного співробітництва, прикордонної співпраці, транспорту, екології, культурно-гуманітарного співробітництва, молодіжної політики та військово-технічної співпраці тощо.

Підбиваючи підсумок, відзначимо, що незважаючи на всі труднощі, які виникали у відносинах, та всі розбіжності в поглядах на історію, не зменшилася важливість двостороннього партнерства, що не усунуло Україну з позиції першочергового значення в зовнішній політиці Польщі. Польська підтримка України в питаннях, що мають стратегічне значення, була і залишається однозначною та безумовною. Тому зараз, як ніколи, потрібне відновлення підірваної впевненості, кращого спілкування, а також більше доброї волі. Нарешті, обидві сторони повинні мати на увазі багато спільних інтересів, котрі вони поділяють. В Україні зараз прийшли повністю нові політики – і це природним чином дає шанс на новий підхід до питань зовнішньої політики, співпраці, у тому числі й у складних історичних питаннях, які за останні п'ять років значно впливали на польсько-українські відносини. Нова влада завжди означає новий потенціал і нові можливості. Тому секрет успіху дуже простий – перестати боротися за минуле та подумати про майбутнє. Адже Україна потрібна Польщі, а Польща – Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991–2003)/відп. ред. С. В. Віднянський. Київ: Генеза, 2004. – 616 с.
2. Договірні-правова база українсько-польських відносин. URL: http://ukrexport.gov.ua/ukr/ugodi_z_ukrain/?country=pol.

3. The Paradoxes of Polish-Ukrainian Relations. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/the-paradoxes-polish-ukrainian-relations>.
4. Як Україна повертає Польщу. URL: <https://rpr.org.ua/news/yak-ukraina-povertaie-pol-shchu/>.
5. Зовнішня політика України–2006: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети/за заг. ред. Г. М. Перепелиці. Київ: ВД «Стилос», 2007. 272 с.
6. Чим для Польщі повинна стати Україна через 25 років? URL: <https://ua.112.ua/mnenie/chym-dlia-polshchirovunna-statu-ukraina-cherez-25-rokiv-484559.html>.
7. Російська пропаганда в країнах Вишеградської четвірки: вплив і способи протидії. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/rosiyska_propaganda_v_krainakh_vishegradskoi_chetvirki_vpliv_i_sposobi_protidii/.
8. President: Three Seas summit has built ties among CE countries. *The official website of the President of the Republic of Poland*. URL: <http://www.president.pl/en/news/art,496,president-three-seas-summit-has-built-ties-among-ce-countries.html>.
9. Польща та Україна: як припинити битву за минуле. URL <https://hromadske.ua/posts/polshcha-ta-ukraina-ia-krupnyty-butvu-za-mynule>.
10. ДОГОВІР між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про Українсько-Польську Раду обміну молоддю. URL: <http://ips.ligazakon.net/document/MU15120?an=19>.
11. «Польща і Україна мусять дійти до порозуміння, щоб перед Москвою вистояти». URL: <http://www.radio-polsha.pl/6/39/Artykul/261504>.
12. Resetting Polish-Ukrainian Relations. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/resetting-polish-ukrainian-relations>.

Матеріал надійшов до редакції 29.10.2019 р.

MODERN CHALLENGES OF UKRAINIAN-POLISH RELATIONS

The article examines the state of Ukrainian-Polish relations at the present stage. Prospects for further cooperation to strengthen the bilateral partnership are highlighted. It is clarified how current world events affect the development of relations between Ukraine and Poland. It is analyzed the works of Ukrainian and Polish authors on the problem of modern Ukrainian-Polish relations.

In the modern world, there is a growing interest in the study of historical memory and its impact not only on international relations in general, but also on the international relations of states in particular. A bright example of what can be the Ukrainian-Polish relations, which have a long, full of contradictions but at the same time interesting common historical past, this is what determines the relevance of the chosen topic.

Analyzing the relations between any two countries, we must first turn to the history of Ukrainian-Polish relations in this regard is no exception. Also, the relations between Ukraine and Poland clearly reflect the geopolitical complexities, social interrelationships and historical and cultural context of the last century in the history of Eastern Europe. Therefore, before we start talking about their current state, we should first shift the focus to the origins of these relations and recall important historical events in the history of the two states.

Historically, Ukrainian-Polish relations have played an important role in the lives of both countries. First of all, it is influenced by the geographical proximity of the location and the common history of Ukraine and Poland. Therefore, the issue of bilateral cooperation is always on the agenda. It is known that since the independence of Ukraine–Poland has never stood aside from its socio-political life, moreover, it was the first state to recognize the independence of Ukraine in 1991. Poland has taken many steps to improve good neighborly relations, and in general, cooperation between Ukraine and Poland has been developing quite fruitfully for more than the last quarter of a century. However, current challenges of a global and local nature significantly affect their condition and prospects.

Key words: Ukraine; Poland; history; international relations; foreign policy; diplomacy.

REFERENCES

1. Foreign policy of Ukraine in the context of globalization. Annotated historical chronicle of international relations (1991–2003)/Ans. ed. S.V. Vidnyansky. Kyiv: Genesis, 2004, 616p.
2. The regulatory framework of Ukrainian-Polish relations. URL: http://ukrexport.gov.ua/ukr/ugodi_z_ukrain/?country=pol.
3. The Paradoxes of Polish-Ukrainian Relations. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/the-paradoxes-polish-ukrainian-relations>.
4. Yak Ukraina povertaie Polshchu. URL: <https://rpr.org.ua/news/yak-ukraina-povertaie-polshchu/>.
5. Foreign policy of Ukraine 2006: strategic assessments, forecasts and priorities/Forzag. ed. G. M. Perepelitsi. Kyiv: VD «Stylos», 2007, 272 p.

6. What is it for the Polish guilty article of Ukraine after 25 years? URL: <https://ua.112.ua/mnenie/chym-dlia-polshchi-povynna-staty-ukraina-cherez-25-rokiv-484559.html>.
7. Russian propaganda in the territories of the Visegrad four: the energy and methods. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/rosiyska_propaganda_v_krainakh_vishegradskoi_chetvirki_vpliv_i_sposobi_protidii/.
8. President: Three Seas summit has built ties among CE countries. *The official website of the President of the Republic of Poland*. URL: <http://www.president.pl/en/news/art,496,president-three-seas-summit-has-built-ties-among-ce-countries.html>.
9. Poland and Ukraine: how to fix the battle for the past. URL: <https://hromadske.ua/posts/polshcha-ta-ukraina-iak-prypynyty-bytvu-za-mynule/>.
10. DOGOVIR mid Office of the Ministry of Ukraine of the Republic of Poland for the Ukrainian-Polish Radu Obmina young. URL: <http://ips.ligazakon.net/document/MU15120?An=19>.
11. «Poland and Ukraine try to come to a close, so that they can face Moscow». URL: <http://www.radio-polsha.pl/6/39/Artykul/261504>
12. Resetting Polish-Ukrainian Relations. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/resetting-polish-ukrainian-relations>

УДК 061.2(430):327(430:477)

Коцан Наталія,

доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
intrel-region.dep@eenu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8157-5070>

Лисецька Анастасія,

магістр кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Lysetska.Anastasiia2019m@eenu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4727-0537>

НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ «МОСТИ ДРУЖБИ В УКРАЇНУ» ТА ЇЇ РОЛЬ У НАЛАГОДЖЕННІ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИХ КОНТАКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ОКРУГУ ЛІППЕ ТА ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У статті розглянуто основні напрями роботи громадської організації Німеччини «Мости дружби в Україну» та показано її роль у складному процесі взаєморозуміння між народами, ментального й культурного зближення Східної та Західної Європи. Акцентовано увагу на розвитку дружніх відносин між Україною й Німеччиною, а передусім Волині з Північно-Рейнською Вестфалією. Узагальнено основні підходи до визначення поняття «неурядова організація» та можливості його класифікації. На основі аналізу періодичних німецьких видань «Lippische Landeszeitung», «Westfalen-Blatt», матеріалів Інтернет-ресурсів (офіційні сайти громадської організації «Мости дружби в Україну», Луцької міської ради, Волинської обласної адміністрації та округу Липпе, посольства України в Німеччині) досліджено історію створення неурядової організації «Мости дружби в Україну» й висвітлено її багатогранну діяльність упродовж двох десятиліть. Досліджено пріоритетні сфери діяльності спілки «Мости дружби в Україну». Установлено, що члени організації розпочали контакти з Волинським регіоном із надання гуманітарної допомоги та установами культурних контактів, оскільки культурні зв'язки спроможні дати найбільш позитивний результат українсько-німецької взаємодії, сприяти формуванню іміджу України у світі як культурної цивілізованої держави. Проте, починаючи з 2001 р., спілка акцентувала увагу на освітній сектор, підписавши угоди про співпрацю з волинськими університетами, Інститутом післядипломної освіти та гімназіями. Установлено, що саме така багатогранна діяльність членів спілки «Мости дружби в Україну» і їх прагнення створити позитивний імідж України на прикладі Волинського регіону в Німеччині стало хорошою базою для розширення співпраці й підписання угоди на офіційному рівні та Меморандуму про співпрацю міста Луцька й району Липпе федеральної землі Північно-Рейнська Вестфалія, а також Угоди